आयकर ऐन, २०५८

How Tax works?

संविधान

ऐन

नियमावली

निर्देशिका

परीपत्र

सुचना

पुर्वादेश

करका किसिम

- प्रत्यक्ष कर
  - आयकर
  - सम्पत्ति कर
- अप्रत्यक्ष कर
  - मूल्य अभिवृद्धि कर
  - अन्त शुल्क
  - भन्सार महसुल

आयकरको गणना

- कर योग्य आयको आधारमा
- `पूर्वानुमानित करको आधारमा
- `कारोवारको आधारमा
- अन्तिम करकट्टी पछिको आय भएमा
- विदेश पठाएको आय

Taxation Process

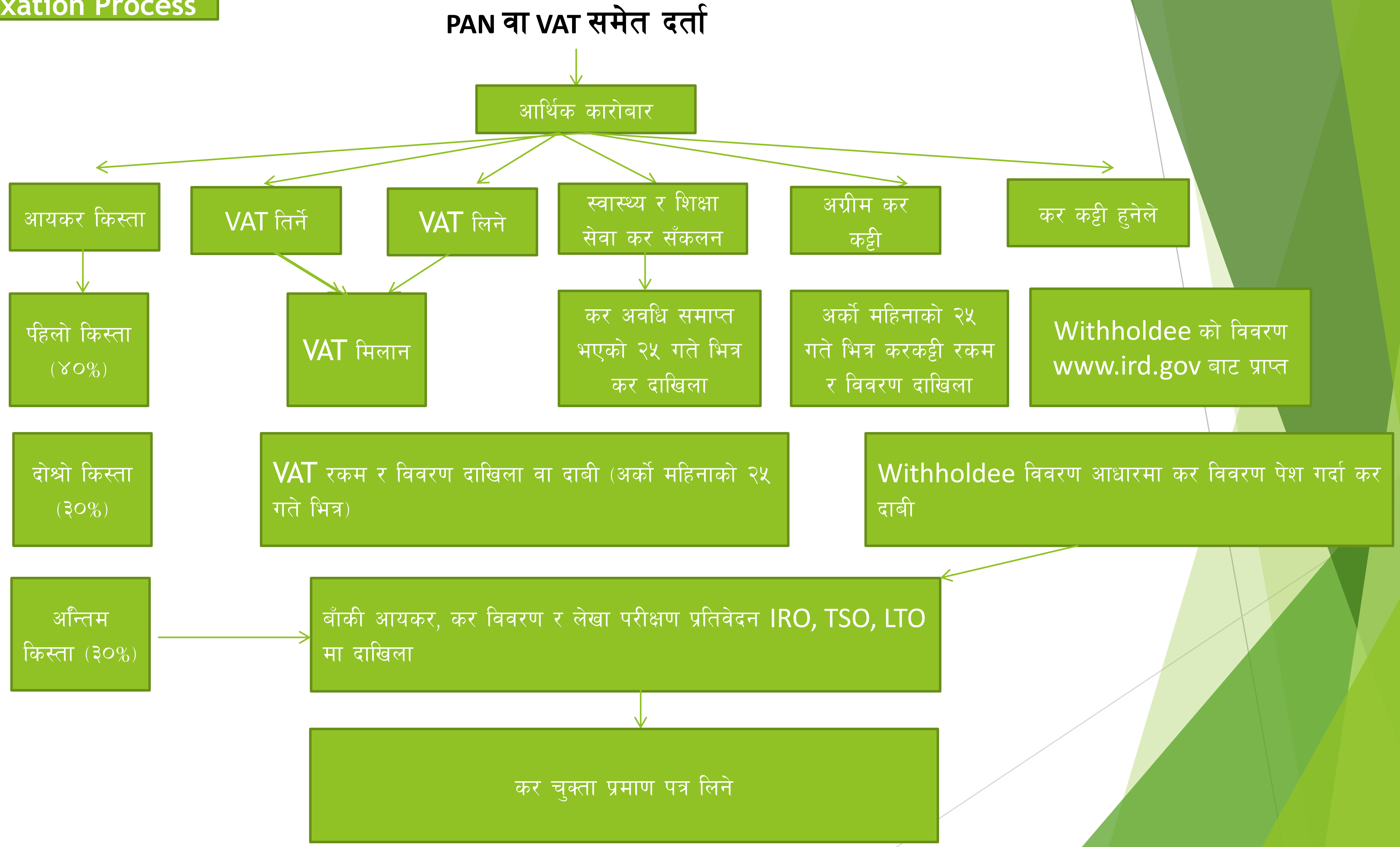

करदाताको दायीत्व

करदाताको मुख्य मुख्य दायीत्वहरु देहाय बमोजीमका छन् ।

- करदाताले आर्थिक कारोबार शुरु गर्नु अगावै वा कम्पनिले दर्ता भएको ३५ दिन भित्रै PAN वा VAT मा समेत दर्ता गर्नपर्छ ।
- करपाटी (Tax Plate)

VAT मा दर्ता भए नभएको, VAT लाग्ने वा कर छुटको वस्तु वा सेवाको कारोवार गर्ने करदाताको पहिचान गराउने प्लेटलाई करपाटी भनिन्छ ।

करपाटीको रंग

- VAT मा दर्ता भएका करदाताले हरियो पष्ठभूमिमा सेतो अक्षर ।
- VAT लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोवार तर थ्रसहोल्ड भन्दा कम भई दर्ता गर्न नपर्ने करदाताले पहेंलो पृष्ठभूमिमा कालो अक्षर ।
- VAT छुटको वस्तु वा सेवाको कारोवार गर्ने करदाताले सेतो पष्ठभूमिमा रातो अक्षर ।

करपाटीमा के के हुनुर्पछ - करदाताको नाम र PAN

करपाटीको आकार - उँचाई १० से. मी. र लम्बाई ३० से. मी. हुनुपर्छ

करपाटीको स्थान - स्पष्ट देखिने ठाउँ

करपाटी नराखेमा - पटकै पिच्छे रु. २००० जरिवाना लाग्ने

स्थायी लेखा नम्बर (PAN)

प्रत्येक करदातालाई दिइने भिन्न सँकेत अँक

राजश्व दाखिला गर्न सहज बनाउने, कर प्रयोजनको लागि सूचनाको भण्डारण भएकोले आवश्यक

स्थायी लेखा नम्बर दर्ता खारेज

मृत्यु भएमा, नागरिकता त्याग गरेमा, विदेशीको हकमा आय आर्जन गर्ने काम छोडेमा निवेदन दिनुपर्ने

PAN का किसिम

Personal PAN

Business PAN

आयका शीर्षकहरू

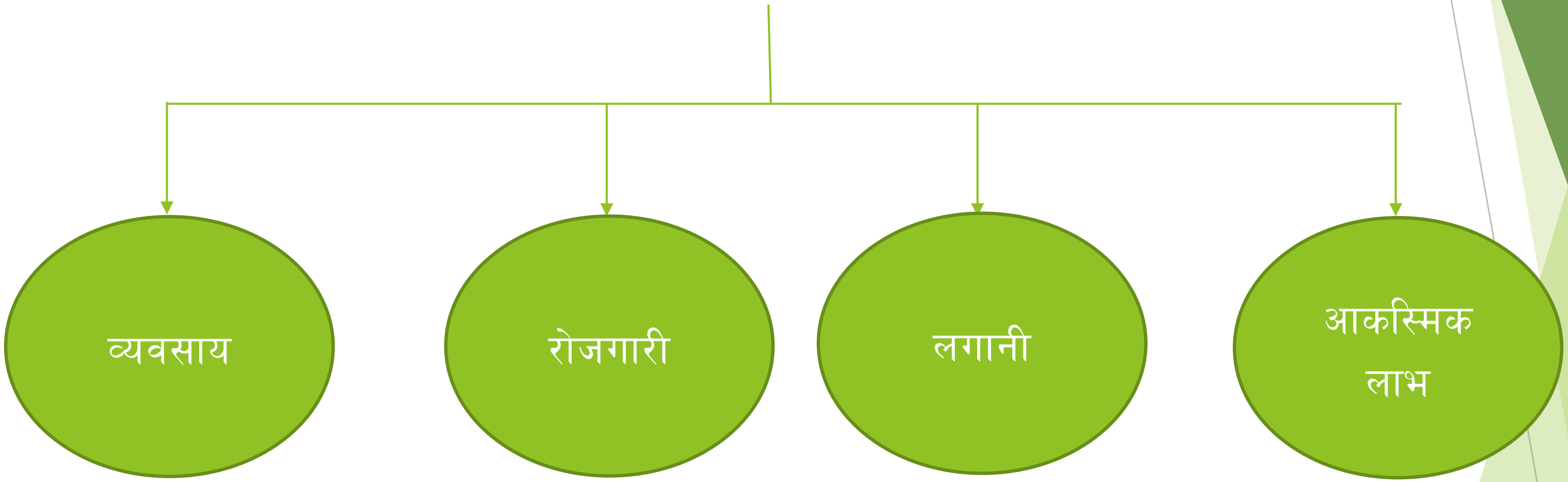

विवरण	व्यवसायको आय	रोजगारीको आय	लगानीको आय
कारोबार (Inclusions)	दफा ७ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम (उपदफा ३ मा उल्लेख भएका रकम बाहेक)	दफा ८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम (उपदफा ३ मा उल्लेख भएका रकम बाहेक)	दफा ९ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम (उपदफा ३ मा उल्लेख भएका रकम बाहेक)
कट्टी हुने रकम घटाउने:			
दफा १३ देखि २१ बमोजिम दाबी योग्य रकमहरू	कट्टी (Deduction) दाबी गर्न पाउने	लागू नहुने	कट्टी (Deduction) दाबी गर्न पाउने
दफा ५९(१क)÷(१ख) बमोजिम जोखिम ब्यहोर्ने कोषमा सारेको रकमहरू	बैंकिङ व्यवसाय तथा सहकारी संस्थालेकट्टी (Deduction) दाबी गर्न पाउने	लागू नहुने	लागू नहुने
दफा ६०(२)(ख)(३) बमोजिम दाबी योग्य रकमहरू	सामान्य बीमा व्यवसायमा कट्टी (Deduction) दाबी गर्न पाउने	लागू नहुने	लागू नहुने
दफा ७१(४) बमोजिमको विदेशमा तिरेको कर	कर मिलान दाबी छोडेको अवस्थामा खर्च दाबी गर्न सक्ने	कर मिलान दाबी छोडेको अवस्थामा खर्च दाबी गर्न सक्ने	कर मिलान दाबी छोडेको अवस्थामा खर्च दाबी गर्न सक्ने
नर्धारणयोग्य आयमा समावेश नहुने रकम घटाउने:			
ऐनको दफा ११ बमोजिम छुट हुने रकमहरू	कर छुट हुने रकम आयबाट घटाउने	लागू नहुने	कर छुट हुने रकम आयबाट घटाउने

विवरण	व्यवसायको आय	रोजगारीको आय	लगानीको आय
ऐनको दफा ६४ बमोजिम स्वीकृत अवकाश कोषको कर नलाग्ने आय	कर छुट हुने रकम आयबाट घटाउन	लागू नहुने	लागू नहुने
	निर्धारणयोग्य आय	निर्धारणयोग्य आय	निर्धारणयोग्य आय
ऐनको दफा १२ बमोजिमको चन्दा रकम	घटाउन दाबी गर्न पाउने		
ऐनको दफा १२क. बमोजिम सम्पदा संरक्षण र खेलकुदको विकासमा गरेको खर्च	कम्पनीले मात्र घटाउन दाबी गर्न पाउने		
ऐनको दफा १२ख. बमोजिम प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोष र नेपाल सरकारले स्थापना गरेको पुनर्निर्माण कोषमा योगदान गरेको खर्च	प्राकृतिक व्यक्ति तथा निकायले घटाउन दाबी गर्न पाउने		
ऐनको दफा ६३ बमोजिमको अवकाश योगदान रकम	प्राकृतिक व्यक्तिले मात्र घटाउन दाबी गर्न पाउने		

करयोग्य आय

अग्रिम कर कट्टी

भुक्तानी गर्दाका बखतमा निश्चित दरमा लाग्ने कर अग्रिम रुपमा कट्टी गर्ने व्यवस्थालाई अग्रिम कर कट्टी भनिन्छ ।

अन्तिम रुपमा कर कट्टी हुने भुक्तानी (दफा ९२ (१)

जस्तै बासिन्दा कम्पनी वा साझेदारी फर्मले भुक्तानी गरेको लाभाँश, आकस्मिक लाभ बापतको भुक्तानी , आदि ।

अन्तिम रुपमा कर कट्टी नहुने भुक्तानी

करकट्टी पछिको भुक्तानी पाउने व्यक्तिले कट्टी गरेको कर रकम बुझाउनु पर्ने कर दायित्वमा मिलान गर्न पाउन

अग्रिम कर कट्टी गर्ने प्रकिया

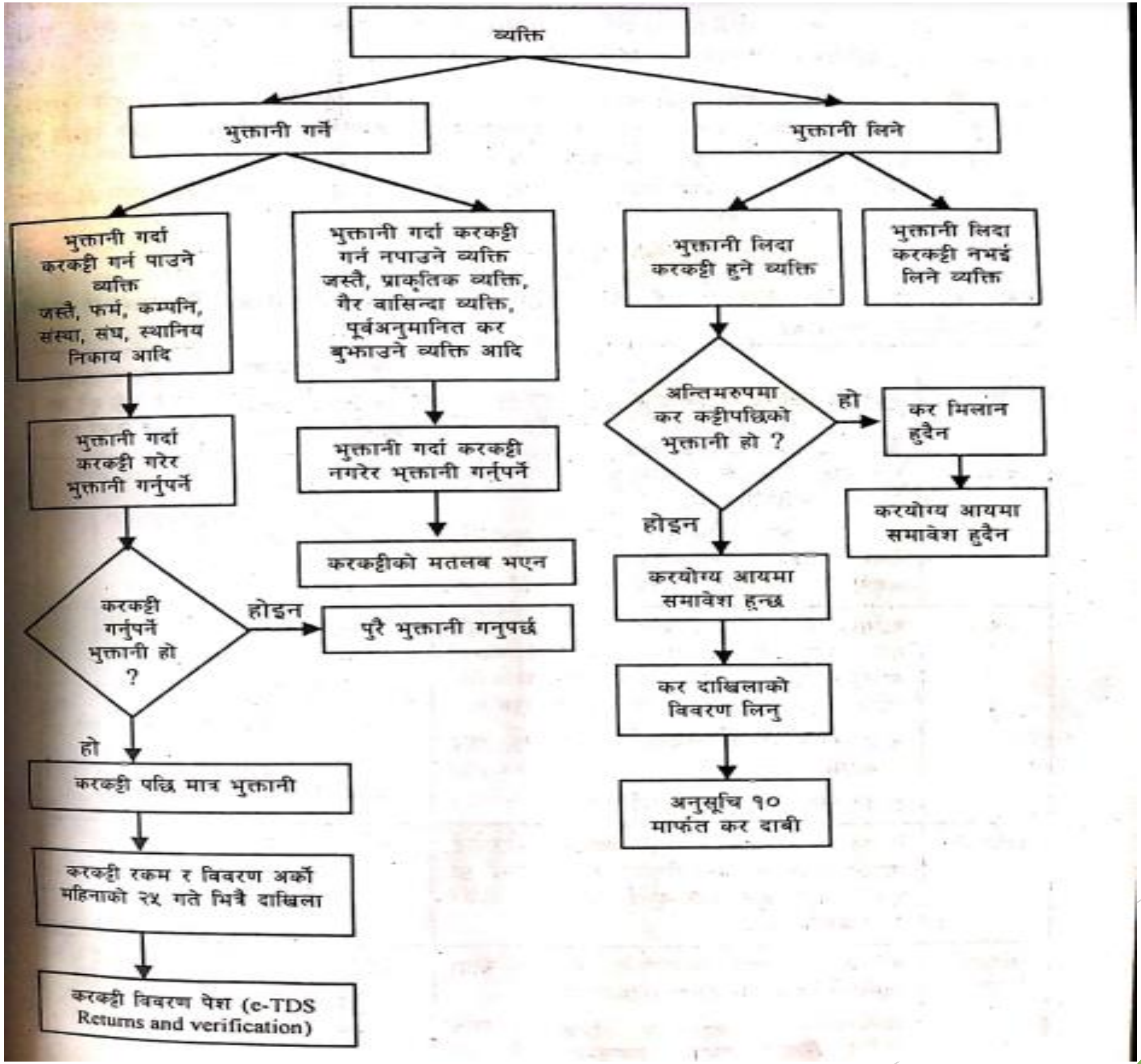

आय विवरण

आय वर्ष समाप्तिको तीन महिना भित्र बुझाउन पर्ने।

लिखित निवेदन दिएमा तीन महिनासम्म म्याद थप ।

कर विवरण दाखिला दफा ९७, ९८ र १०० को अधिनमा हुनुपर्ने ।

विभागले तोकेको ढाँचामा देहायका कुरा खुलाउन पर्ने

१. प्रत्येक रोजगारी, व्यवसाय वा लगानीवाट भएको निर्धारणयोग्य आय ।

२. दफा ३(क) मा उल्लेखित व्यक्तिलाई लाग्ने कर ।

३. विदेशी स्थायी संस्थापनले बिदेशमा पठाएको आय र सोमा लाग्ने कर ।

विवरण साँचो हो भनी व्यक्ति वा व्यवस्थापकबाट सहिछाप हुनुपर्ने ।

विवरण संशोधन गर्न चाहेमा तीस दिनभित्र तोकेको प्रक्रिया बमोजिम संशोधन गर्न सकिने ।

कर निर्धारण (Tax Assessment)

आय विवरण बुझाउने व्यक्ति

देहायका रकमहरु खुलाई आय विवरण दाखिला हुदाँ कर निर्धारण सरह मानिने

१. दफा ३ (क) र (ख) मा उल्लेखित व्यक्तिले सो आय वर्षमा तिनुपर्ने कर ।

२. आय विवरणमा उल्लेख गरेको उक्त वर्षको तिर्न बाँकी कर रकम ।

आय विवरण नबुझाउने व्यक्ति

आय वर्षमा विवरण पेश नगरेमा विवरण दाखिला नभएसम्म देहाय बमोजिम कर निर्धारण सरह मानिने

१. परिच्छेद १७ बमोजिम कट्टी भएको रकम र परिच्छेद १८ बमोजिम किस्ताबन्दीमा दाखिला गरेको रकम ।

२. कर निर्धारण बमोजिम कर तिर्न बाँकी नरहेको मानिनेछ ।

संशय कर निर्धारण

दफा ९६ को उपदफा (५) बमोजिम कुनै आय वर्ष वा कुनै आय वर्षको कुनै अंशको आय विवरण दाखिला गर्नुपर्ने भएमा दफा ९९ बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

उल्लिखित अवस्थामा विभागले कुनै आय वर्ष वा वर्षको अंशको लागि दफा ९६(२) को खण्ड क)(१),(२), र (३) मा उल्लिखित रकमको आधारमा न्यायोचितपले त्यस्तो व्यक्तिको कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

संशोधित कर निर्धारण

दफा ९९ वा १०० बमोजिम कर निर्धारण भएको व्यक्तिको करको दायित्व ऐनको उद्देश्य बमोजिम न्यायोचित आधारमा समायोजन गर्न विभागले संशोधित कर निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

संशोधित कर निर्धारणमा पुन: संशोधन गर्न विभागले न्यायोचित आधारमा जतिपटक पनि संशोधन गर्न सक्नेछ ।

कर निर्धारणको सूचना

दफा १०१(६) बमोजिम कर निर्धारणमा संशोधन गर्दा विभागले त्यसरी संशोधन गर्नु परेको आधार स्पष्ट खुलाई सो व्यक्तिलाई लिखित सूचना दिई त्यस्तो कर निर्धारण सम्बन्धमा सफाईको सबुत प्रमाण पेश गर्न पन्ध्र दिनको म्याद दिनु पर्नेछ।

त्यस्तो सूचना दिइएको व्यक्तिलाई कुनै सबुत, प्रमाण वा भनाइ भए सो सबुत प्रमाण वा भनाइ पेश गर्न संशय कर निर्धारणका सम्बन्धमा ७ दिन र संशोधित कर निर्धारणका सम्बन्धमा १५ दिनको म्याद दिनु पर्दछ

Sample of Notice

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर
(कर परीक्षण तथा अनुसन्धान शाखा)

ईमेल: iro23@ird.gov.np

प.सं. २०७५।७६(ग)
च.नं. ११०५

मितिः २०७५।११।१४

विषय : अग्रिम कर कट्टी रकम दाखिला गर्ने बारेको सूचना ।

श्री [redacted]
स्थायी लेखा नं.[redacted]
[redacted] ।

त्यस लिमिटेडको आ.व.२०७०।७१ को अनुसन्धानात्मक कर परिक्षणको क्रममा अग्रिम कर कट्टीको जांच गर्दा तपसिलमा बमोजिमको भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरी दाखिला नगरेकोले आयकर ऐन २०५८ को दफा ९०(८) बमोजिम अग्रिम कर रकम र सो रकममा दफा १२०(क) बमोजिम लाग्ने शुल्क तथा दफा ११९ बमोजिम ब्याज समेत जम्मा रू.५४,९९,५८६।०० (अक्षेरेपी चवन्न लाख उनानसय हजार पांचसय छयासी मात्र) यो पत्र प्राप्त भएको मितिले ७ दिन भित्र दाखिला गर्नु हुन वा दाखिला गर्नु नपर्ने कुनै सवुद प्रमाण भए सो को जवाफ १५ दिन भित्र पेश गर्न सोही ऐनको दफा ९० को उपदफा ८ को प्रयोजनको लागि सूचना जारी गरिएको छ ।

तपसिल

कर निर्धारण गर्नु पर्ने कारण र आधार	जम्मा रकम
प्रस्तुत आ.व.२०७०।७१ मा Overhead Expenses भनि प्रशासनिक खर्चमा [redacted] रकम रू.१,६६,६५,४१३।३४ सम्वन्धमा कर परिक्षणको बखत छानविन गर्दा थाइल्याण्ड स्थित मूख्य कार्यालयले नेपाल स्थित यस करदातालाई सेवा उपलब्ध गराए बापत यस करदाताले सेवा शुल्क स्वरूप रकम भुक्तानी गरी नाफा नोक्सान हिसावमा Overhead Expenses भनि खर्च दावी गरेको देखिन आयो । उपरोक्त Overhead Expenses भनि प्रशासनिक खर्चमा दावी गरेको रकम रू.१,६६,६५,४१३।३४ सेवा बापतको भुक्तानी भएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ को उपदफा १ बमोजिम १५ प्रतिशत अग्रिम कर कट्टी गरी दाखिला गर्नु पर्नेमा सो बमोजिम गरेको नदेखिएकोले १५ प्रतिशतले हुने अग्रिम कर रकम रू.२४,९९,८१२।००, सो रकममा सोही ऐनको दफा १२०(क) बमोजिम लाग्ने शुल्क रू.१२,४९,९०६।०० शुल्क तथा दफा ११९ बमोजिम लाग्ने ब्याज रू.१७,४९,८६८।०० (२०७५ फागुन सम्मको) समेत जम्मा रू.५४,९९,५८६।०० माग गरिने	रू.५४,९९,५८६।००
थप अग्रिम कर माग गर्नु पर्ने जम्मा रकम	रू.५४,९९,५८६।००

[redacted]

कर अधिकृत

कर निर्धारण उपर चित्त नबुझेमा

- कर निर्धारण उपर चित्त नबुझेमा विभागको महानिर्देशकसमक्ष सो निर्णयका विरुद्ध प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिनपाउने।
- निवेदन बमोजिम भएको निर्णयमा चित्त नबुझेमा वा विभागले त्यस्तो निवेदनमा ६० दिनभित्र निर्णय नदिएमा सो विरुद्ध राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन पाउने
- निर्णयको सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र सो निर्णय विरुद्ध विभागसमक्ष निवेदन दिन सक्ने।
- पुनरावेदनमा राजस्व न्यायाधिकरणले गरेको फैसला चित्त नबुझेमा सर्वोच्च अदालतको अनुमति लिई सो फैसला विरुद्ध पुनरावेदन गर्नसमेत पाउने
- ११५(६): निवेदन दिने व्यक्तिले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित करको सम्पूर्ण रकम र विवादित करको एक चौथाई रकम बुझाउनु पर्नेछ ।

धरौटी सम्बन्धी व्यवस्था

- पुनरावेदनमा राजस्व न्यायाधिकरणले गरेको फैसला चित्त नबुझेमा सर्वोच्च अदालतको अनुमति लिई सो फैसला विरुद्ध पुनरावेदन गर्नसमेत पाउने
- धरौटी राख्नुपर्दा कर निर्धारण भएकोमा निर्धारित कर रकमको पचास प्रतिशत र जरिवाना भएकोमा जरिवाना भएको पूरै रकम धरौटी राख्नु पर्ने।

शुल्क तथा व्याज

- **दफा ११७ कागजात नराखेमा, आय विवरण दाखिला नगरेमा**
  - १. ५००० वा ०.१%
  - २. २.५%
  - ३. प्रति महिना १०० वा ०.१%
- **दफा ११८ अनुमानित करको किस्ता कम परेमा**
  - १५%
- **दफा ११९ कर नबुझाएमा व्याज**
  - महिना र महिनाको भागमा १५%
- **दफा १२० झुट्टा वा भ्रमपूर्ण विवरण दाखिला गर्ने**
  - भूलवश भए घटी हुनगएको कर रकमको ५० % जानाजानी वा लापरवाही भए १०० %

Thank You